

Izbeja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglaš, poslano ter notico isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 336, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I., Učiteljska tiskarna.

Šibeniški konflikt.

V šibeniškem pristanišču je stala italijanska vojna ladja, na obrežju so se sprehajali italijanski mornarji in šibeniški prebivalci. Nastal je prepir, nihče ne ve, kdo ga je povzročil. Mornarji so odšli na krov ladje in pričeli streljati med občinstvo na obrežju. Ta dogodek je povzročil diplomatski konflikt med Jugoslavijo in Italijo, češ, da sta obe državi „razžaljeni“ in zato obe zahtevata zadostno odškodnino, seveda v prvi vrsti Italija.

Po dosedanjih poročilih je težko presojati, na kateri strani je provokator, izziivač, vsekakor pa že sedaj lahko ugotovimo notranji, duševni povod tej diplomatski aferi, ki bi utegnila imeti, kakor je malenkostna, dalekosežne posledice diplomatske in eventualno tudi oborožene vojne med obema državama, ki prav gotovo potrebuje mirnega razvoja, da se rešita iz teže povojne gospodarske krize, na eni strani, na drugi strani pa potrebuje obe sosednji državi prav tesnega združenja z ozirom na svoje mejaške in trgovske odnose.

Duševni oče tega konflikta je vsekakor nacionalni šovinizem, ki je že pred vojno zlasti v avstroogrski monarhiji in Italiji bil na višku. Na vse težke posledice tega zla se še dobro spominjamo in da to zlo ni izpremenilo te svoje lastnosti, je popolnoma jasno, ker goji pretirano

sovraštvo med raznimi narodi ne glede na življenske gospodarske in kulturne potrebe človeške družbe. In že iz prejšnjih dogodkov v Splitu sklepamo, da se je tam naravnost sistematično gojil nacionalni šovinizem med hrvaškimi in italijanskimi prebivalstvom, ki je naravno, našel odmeva v šovinističnem italijanskem in hrvaškem časopisu. Napetost so torej povzročili nacionalistični agitatorji obeh narodnosti in posledica tega lujskanja je bil konflikt, ki ga je povzročila ena obel strank, kar pa bo morda dognala šele preiskava.

Vzrok je, realistično vzeti, jako malenkosten, ki pa vendar ogroža mir med Italijo in Jugoslavijo. V tem oziru se je torej zgodila nepremišljenost ali netaktnost zlasti zaraditega, ker je napetost med obema državama vsak trenutek večja in imata vrhutega obe državi imperijalistične namene. Krivica je sicer, da mnogo Jugoslovancev ni združenih v mislu Wilsonovih načel, toda mi vemo, da je Italija vse to, kar že ima, še vse premalo in da komaj čaka nove vojne, da pobaše še nekaj dežele v svojo vrečo.

Naše stališče je odločno proti vsaki vojni, ki bi nam mogla prinesiti le še večjo bedo, vrhutega pa smo zgoraj označili pravi vzrok, notranji, duševni vzrok tega konflikta, ki ga najstrožje obsojamo.

Vojne nam pač ni treba več!

Državne bolnišnice in zdravilišča pred zatvoritvijo.

Od več strani tako iz Maribora, Ptuj, Celja, Ljubljane, Novega mesta itd., kjer se nahajajo državne bolnišnice, nato iz državnega zdravilišča za bolne na pljučih v Topolšici, dobivamo sporočila o katastrofalnem položaju tamkajšnjih uprav. Stvar je dozorela že tako daleč, da je treba resno misliti na dalekosežne posledice, ki bi nastale, če centralna vlada ne prisloži takoj z izdatno podporo tem zavodom na pomoč. Brez tega obstoja možnost, da bode marsikateri zavod primoran zapreti vrata v najhujši zimi bolnikom.

Ne vem, če se more še katera država ponašati s te vrste »kulturnimi skandalami«, res je samo, da stoji državne zdravstvene inštitucije v Sloveniji pred katastrofo. Če je tozadevno kaj boljše v Hrvatski oziroma Srbiji pa prepuščam ugotovitve tamošnjim javnim glasilom.

Deficiti posameznih bolnišnic in zdravilišč dosegajo milijonske in

večmilijonske svote. Trgovci vsake vrste, ki so oskrbovali te državne zavode so ponovno po predložitvi neplačanih računov zadnji mesec odrekli vsako preskrbovanje živil in drugih potrebščin na upanje, kar je v očigled dejstvu, da je danes kredit neznan stvar, prav umljivo. Poleg vsega, so se oglašili ponovno tudi obrtniki, ki so oskrbeli razna reparacijska in adaptacijska dela, se na ta račun zadolžili in sedaj iščejo denarja ob novem letu tam, kjer ga dobiti morajo. Hrana v bolnišnicah in zdraviliščih, nezadostna in slaba dosedaj, postaja od dne do dne pčlejša in slabša. Bolniki, ki morajo bivati v takih zavodih lahko izpričajjo mnogo. V veliko slučajih je ravno vsled teh razmer vsako zdraviljenje skoraj nemogoče. Da pripomnim še to, da ni niti sredstev za nabavo najpotrebnejših zdravil in obvez. Zima z vso neizprosnostjo terja posebno letos mnogo kuriva. Stopite v sobe, kjer je kuriti abso-

lutno potreba in uverite se, da o kurjavi more biti le malo govora. Zanimivo je tudi dejstvo, da se bolniki vsled pomanjkanja kurjave niti tedensko kopati ne morejo. O uveljavljenju sanitarnih predpisov sploh ne more biti govora. Število in kvaliteta bolniških strežnic, strežnikov in služkinj se ne more vzdrževati na potrebnem staležu ker ni denarja. Poleg tega so vsi, kar jih je, vpreženi preko svojih moči in za 100 do 200 kron mesečno, katerih še večkrat marsikateremu upravitelju na koncu meseca ni mogoče izplačati — tvegajo svoje življenje. Ni čuda, če bodo ravno najboljši izmed teh zapustili svoja mesta. Dogodili so se slučaj, da je moralo osebo tehi zavodov založiti svoj denar za nabavo najnujnejših stvari, katerih uprava ni mogla izplačati.

Sedaj si pa pomislimo položaj teh upraviteljev. Upniki podajajo kljuko, ne v pisarni, ne na ulici, ne v javnem lokalu ni upravitelj varen pred upniki, niti pred bolniki, kojim ni mogoče ustreči. Prehrana in kurjava se za zimo ni mogla nabaviti, ker ni bilo kredita. Količina eventualne zaloge pojema, po največ je ze popolnoma pošla. Bolniki potrebujejo hrane, zdravil, služničad plač, poslopja nujnih popravil, adaptacij i. t. d.

Te javne inštitucije niso dobičkonosna podjetja, absolutno potreb-

na pa so. Da je temu tako, pričajo proračuni ostalih, nam še bolj nazadnjaških držav. V Ljubljani imamo zdravstveni odsek za Slovenijo, kojemu so te vrste inštitucije podrejane. Res pravo veselje mora uživati sanitetni šef in pristojni referenti, ko prihajajo dnevno pisмено, ustmeno in brzojavno obvestila gornje vsebine pred njih oči. Oni odhajajo v Beograd prosit, kjer jih pa s par lepimi besedami zopet od-slovijo in morajo biti veseli če dobi-jo vsaj obljube iz ust merodajnih faktorjev.

To smo hoteli povedati. Vemo, da bode iz Beograda bruhnilo ogorčenje, ker se slične stvari iznašajo v javnost. Dolžilo se bo po nepotrebnem razne uradnike, da so izdajali uradne tajnosti poloma državnih zdravstvenih zavodov, kar pa seveda ni res, pač pa je res, da je vse to že nekaj časa javna tajnost.

Torej narodu za novo leto! Pomoiči potrebnim v tolažbo!

Vsi poslanci se naprošajo, da energično intervenirajo na pristojnem mestu in potrkajo na vrata ministra narodnega zdravja in ministra financ. Če to ne bo pomagalo, naj zaropotajo enkrat tudi v parlamentu! Ljudski in državni interes je, da se v zadnjem hipu prepreči ena največjih bližajočih se katastrof.

Pred potopom.

(Dopis z Jesenic.)

Članek v »Jugoslaviji« št. 301, z dne 11. decembra 1921 me prav po babje opravljivo napada. No, ljudje z denuncijantskim značajem delajo to vedno, kadar čutijo, da se potapljajo, pa pričnejo z zadnjimi sredstvi — z osebnostmi. Toda ideje in program, g. članek, se ne da z osebnostmi posameznikov naučiti. Prašek sem v veselstvu — prašek razredno zavedne proletarske mase — samo prašek, vi pa že kihat v »Jugoslaviji«. Tudi nahod je znak smrti. Naša okolica Vas pozna, toda javnost naj ve, da so članki v zadnjih številkah »Jugoslavije« z Jesenic in Dobrave pisani od ljudi, ki se hočejo kot bivši avstro-monarhofili skriti v narodnem socializmu; kakor preganjan noj, ki upehan zakriva glavo, misleč, da je na varnem.

Narodnih socialistov pa na Jesenicah ni, kajti delavci, ki so organizirani v N. S. Z., so demokratskega političnega prepričanja in še te bi lahko seštel na prste! Izmed teh monarhofilov in italijanašev pa je bil eden celo vodja »šulferajna« v

Celovcu na Koroškem. No, in ti pripadajo N. S. Z. na Jesenicah.

Ob času pa, ko je bila kotlina ogrožena od nemških tolp po vojni, pa so ti gospodje tiščali za zobmi svoj narodni jezik; in danes blatijo one, ki so imeli svoječasno resno voljo z dejanji koristiti narodnemu osvobojenju — dokler niso izpregledali prevare — in stopili v vrste, kamor spada vsak proletarec.

Viden kažipot smo postavili na razpotje; vsak, ki ga prečita, gleda za vami in ponovi napis »Cesta na Zgago«, pa se okrene in koraka za nami in kdor čitati ne zna, pa spozna vaše stopinje in z gnusom beži z razpotja... gotovo se najdemo!

Jeram!

Politične vesti.

+ Jezuitski »Slovenec« je zopet hinavsko zavil svoje oči proti nebu. »Slovenec«, ki se nikoli ne zlaže, je ob priliki socialističnega delavskega zbora v Trbovljah naravnost pobesnel in le tako si moremo raz-

lagati zmešani njegov uvodnik »Socialistična Partija Jugoslavije«, v katerem prihaja do prav zanimivih zaključkov. Ker je jasno, da misli in sklepa vsak grešnik po sebi, je razumljivo, da je ugotovil z ogorčenjem, da oprira partija s »šlagerji«, »ker sprejema v svoj program slepi delavske sloje.« Nas izredno slepi delavske sloje. Nas izredno veseli, da se »Slovenec« tako imenitno pozna od nog pa do glave. Loteva se nas nalezljiv smeh, ko po-božno ugotavlja črno oblečeni farizejček, ki je že nešteto krat menjal svoje prepričanje, da temelj socialistični borbi ni božji zakon o krščanski ljubezni do bližnjega, ni krščanska etika, prepovedujoča socialne krivice, ampak le materialistična težnja za izboljšanjem gnotuega položaja. Svoj uvodnik pa je okinčal naš rimsko-katoliški »Slovenec« med drugimi cvetkami, o katerih se sploh ne izplača govoriti, ker so prebedaste, za sledečo duhtečo rožico, s katero so se hoteli že v naprej zavarovati pred istim očitkom: »Začela pa so zato močnejše naglaševati združno misel, ki jo je v Sloveniji dosedaj resno propagirala in udeleževala Slovenska ljudska Stranka, socialisti pa edino-le v obliki konsumov, pa še v teh so ljudsko stranko samo kopirali.« To si upa napisati tista farizejska stranka, ki je dejansko ukradla socialistični delavski stranki njen program, ga po svoje preuredila in jo pričela kopirati kot kakšen papagal! Svoj uvodnik končava z vzklikom, da žive likvidatorji in nasprotniki »mrtve roke« v dohodnem delovanju za sebe in svoj žep. Gospodje okoli »Slovenca«, socialisti od včeraj, kaj ne, da se poznamo? I, seveda, demagogija je vaš poklic!

+ Prvo delo zakonodajnega odbora dovršeno. Brzina, s katero se je te dni delalo v zakonodajnem odboru, ker mu je 23. decembra potekel rok za zakonjenje uredbe, je bila večkrat vzrok ostrih debat, velikih zamer, medklicev, osebnih pojasnil in drugih znakov nevolje v odboru. Vendar se je odboru posrečilo, da je dovršil največji del svojega dela. Zakonodajni odbor je s tem dovršil svojo prvo misijo, da pretresa in po potrebi izpremeni uredbe, po katerih so se danes urejevale razne prilike v naši državi. Njegova kompetenca preide sedaj na drugo področje, namreč sklepanje o zakonodajnih predlogih, katerih predmet je izenačenje zakonodajstva in kateri se bodo pošiljali odboru preko predsedništva narodne skupščine (čl. 133 ustave).

+ Italijansko-ruska trgovinska pogodba je podpisana dne 27. dec. v Rimu.

LISTEK.

ŠT. R.

Razgledi.

Delo obstoja toliko časa, kolikor časa obstoja življenje. V tisto davno dobo, v katero je postavila zgodovina rojstvo človeškega rodu, je postavila narava delo. Narava in njeni neizpremenljivi zakoni so prisilili našega davnega pradeda, da je pričel delati, delati z razumom in rokami. Človek je bil takrat, kakor trdijo raziskovalci, bolj podoben živali nego današnjemu človeku, a delal je z razumom in ta ga je ločil od nje, ta ga je privedel v današnjo dobo in ta je tisti, ki mu je dal ime človek. Razum pa je pokazal naš prvi človek v delu. Vsa drugačna so postajala njegova bivališča od stoletja do stoletja. Skalnata ali pa drevesna duplina mu ni bila več dovolj varna in dovolj udobna. Drevo mu je uničila strela, skala se je udrila v votlino in on je moral s kamenito sekuro na rami in z batom v roki, drugam, iskati si novega bivališča. Ko ga je našel, se prične znova delo. Dovolj časa mine, predno si uravna svoj dom, da-

si so bile majhne njegove takratne razmere. Z rokami, močnimi kakor skala sama, si kleše svoje kamenito orožje in orodje, z rokami si lovi hrano po gozdovih, vso svojo telesno moč mora porabiti zato, da živi. Kadar ne čuti več lakote in žeje, marveč le trud od napora, si podpre zmruženo glavo z rokami in sede pred vhod bivališča, opazujoč nebo in naravo. Njegov zverinski divji obraz se nabere v resne gube in željno zre v daljavo, kako zahaja velikanška rdeča luč za gozdove, kako priplove druga manjša in za njo še manjše. Gozd postane temen, reka, ki teče ob njegovem parobku, se zavije v meglo in čudni, nejasni glasovi prihajajo k človeku, ki z bojazni motri vse te nagle izpremembe. Iz votline pokliče še drugega svojega tovariša in oba skupaj razmotrivata njima tako znane, vendar nepoznane pojave. Tudi sedaj delata, in sicer z razumom. To se ponavlja dan na dan in stoletja rode skromen sad velikega dela.

Pride nova doba in drugi ljudje. Ti imajo postavljene lesene koče, zgrajene v potu obraza. Oblečeni so v platnene halje, vrat jim krasi ilov-

natl okraski in taki se napotijo v gozd — v svetlišče. Tudi to je leseno in lesen je tudi ogromen stvor postavljen sredi svetlišča nad kamenit žrtvenik. Ta stvor je posebej nabavljena in na zemljo postavljena tista nebesna luč in s kamenitimi žrtvenika mu gori naproti hvaležnost tistih, ki so vsaj nekoliko spoznali moč solca — Peruna. Sredi vasi pa stoji, kakor poznejše vaška lipa zelena „gomila“, v katero je položila Morana svoje žrtve. Delo, to dvojno delo z razumom in rokami je postavilo leseno kočo, Perunov tempelj in zeleno gomilo. A ker je bilo to delo težko in hudo od Rojenic do Morane, od jutranjih do večernih žarkov, jim je rodilo tudi „nav“, kjer ni ne dela in ne trpljenja. — Ta doba je bila mnogo daljša in lepša od prve in prišla je doba, ki je izmed vseh najlepša, a tudi najdelavnejša.

Marmornate so bile palače, v katerih so bivali ljudje, ogrnjeni v prekrasno tkane, z zlatom obšite halje. Množico stebrov je zgradila roka umetnikova, sredi stebrov pa je postavila z zelenjem ovenčane kipe bogov in boginj. Ko so se ob svetlih mesečnih nočeh hladili v teh čarob-

nih gajih in jim je omamljal glas lire, duh in telo, takrat so jim ustvarjale misli še sijajnejše palače, še krasnejše boginje so jim klesali umetniki, roka pa se je sama iztezala po belem pergamentu in pisala dela. kateri še ni nihče dosegel. Ker je bilo delo te dobe tako sijajno, tako nedosegljivo lepo, ni bilo v njihovem srcu več hrepenenja po rajju, marveč le neutišna želja po nektarju in ambroziji. Ker se jim to hrepenenje ni izpolnilo, so nadomestili izgubo nad večnim uživanjem z časnim preuživanjem in brezdeljem. Delal je namesto njih črni človek v verige vkovan, brez halje in brez lire. Bila je ta doba na eni strani lepša od Olimpa, na drugi pa trpljenje, ki je presegalo Tartar. Prvim je bil Olimp premalo, ker so imeli že sami lepšega in zato njihovo hrepenenje ni segalo v večnost dalj, kakor do zadnjih vrat Hada. Ona črna raja pa je z odprtimi rokami sprejela blagovest, ki jim je prinesla nebo in odrešenje. Prišla je iz daljnega Jeruzalema in osvojila si je vsa srca, ki niso vžila lepote.

Doba teh brezdelnih je posegla daleč, predaleč. Hotela je tukaj ured-

ničiti, česar ni mogoče nikomur. Mišlila je, da so stebri dograjeni in dovolj trdni, da bodo segali v večnost. Življenje in obstanek je potrebno delo; delo brez razlike stanu in imena. Ta doba pa je postavila na ogal marmorne palače berača, čigar trdno glavo so krasili sviči, prašni lasje, v palači pa je bil patricij, odet v svilu in baržun in z lavorovim vencem na glavi. Z bičem v roki je stal suženj v amantcatru, čigar črni kodri so bili maziljeni z lastno krvjo in s krvjo premaganega brata pod njim, gori v razkošno opremljeni loži pa je sedel bog in cesar s krono človeštva, z roko obrnjeno k tlem. V njegovo zlato krono so bile vkovane krone vseh milijonov ljudi, ki so stali pod ložo amiteatskega kralja, in so segali od vzhoda do zahoda. — Vsi ti, ki so stali na višku so se motili v svoji večni slavi in naenkrat so se vsuli v prah vsi prekrasni stebri. Nastopila je doba, ki je imela isti centrum. a drug posel in zato je ne omenjamo. Nje potomci pa smo mi, ki vladamo in živimo, zato ker delamo. Ali je to delo pravo, ali je boljše od naših prednikov, ne vem. Včasih se mi zadi, da je današnji plebejski tartar

— Pomagal, brat, iz blata! Na Madžarskem je zavladovala velikansko veselje, ker je vlada izdala amnestijo in sklenila kompromis s socialisti. Vsi listi izražajo nad tem svoje veselje in upajo od premirja vse najboljše za zafurano madžarsko gospodarstvo. Najbolj vpijejo seveda klerikalna glasila, torej glasila tiste stranke, ki je ogrsko državo spravilo v propad. »Pester Lloyd« piše, da je bila misel grofa Bethlena za zblizanje z delavskimi sloji srečno izbrana. Mir z delavstvom bo prinesel blagodejne plodove. Delavci bodo gotovo podvojili svojo vneto pri delu za državni blagor. Magyarszag« upa, da bodo delavci izkoristili svoje stike z inozemstvom za to, da se izbrišejo slabi vtiski, ki so jih dobili ponekod v inozemstvu o Madžarski. — Sedaj priznavajo gospodje, svoječasnno med največjimi kričalci, ogromno moč, ki biva v združenih socialističnih mednarodnih vrstah in pričakujejo od teh vrst in moči čim boljše sadove — zase, ampak ogrsko delavstvo, ki je bolj kot vsako drugo šlo preko Golgate, ne bo pozabilo, zakaj in po kom je pretrpelo vso svojo bol. Tiste svoje stike s proletariatom drugih dežel bo izkoristilo, da razodene vsemu svetu, zakaj je Ogrska danes država, ki ne igra nobene vloge v svetu, zakaj je njeno ljudstvo moralno in materialno uničeno in razodelo bo z živimi primeri delavstva drugih dežel, kolikor se ni izpregledalo, da je ravno v cerkvi, ki pravi, da prinaša socializem v imenu Kristusovem, najstrupenejša kača zoper proletarke težnje.

— Sopronj pripade Madžarski. Medzavezniška generalna komisija je izdala 25. t. m. nastopni razglas: Medzavezniška generalna komisija potrjuje izid ljudskega glasovanja v Sopronju, katerega je razglasila osrednja komisija dne 18. t. m. Ta izid je potrdil tudi poslanski svet. Potemtakem in v zmislu beneškega dogovora pripade glasovalno ozemlje Madžarski, ki ga bo oficijelno prevzela dne 1. januarja 1922. Podpis: Ferrario, predsednik medzavezniške generalne komisije.

— Kongres francoskih komunistov se je vršil pred Božičem v Versaillesu. Razpravljali so vprašanje volitev in parlamentarne taktike ter o smernicah strankine politike v agrarnih vprašanjih.

— Angleško - francoska pogajanja z Rusijo. Iz zanesljivega vira se poroča, da sta Lloyd George in Briand v načelu sklenila začeti pogajanja z moskovsko vlado. Čičerin in Litvinov bosta povabljeni za 8. januar v London.

— Zopet mednarodna kapitalistična konferenca. Ministrski predsednik Briand je povabil vlado Velike Britanije, Italije, Amerike, Japonske in Belgije, naj pošljejo svoje zastopnike k razgovorom v Cannesu dne 6. januarja. Na programu so vprašanje reparacij in vprašanje sklicanja mednarodne konference.

— Upor na otoku Kreta. Po vstopu iz Risua je poslala Grčija na otok Kreto veliko četo, ki naj bi zadušila tamkaj nastali upor.

— Vstaje v Egiptu. Londonski znanji urad je objavil komunikacije iz Egipta, ki kažejo, da je v Egiptu nastal upor. Po tem sporočilu je bilo 11 Egipčanov ubitih, 40 pa ranjenih. Angležev ni med žrtvami. Mir v Kairu še ni popolnoma vzpostavljen.

— Ruski narod je pripravljen do poslednjega braniti svojo republiko.

— Najširši od nekdanjega, da je naša zlata krona kapital Rockefellerjev, rimski pilum modernih top, bizantijska šajka podmorski torpedum.

— Če hočeš, da boš živel, delaj! Delali so vsi od prvega zemljana in bodo do zadnjega, dokler vsakemu prisameznemu duhu ne omaga in roka narušana ne omahne. Takrat mora vsak odnehati, ker več ne more. Živijo pa vsi. Zlato krono Neronovo in vseh njegovih potomcev, bo hranila zgodovina še dalje. Vsak, ki jo bo gledal, bo obrnil proč pogled, razen če ni njegov potomec; sklonil se bo v prah k podrtim stebrom in kipom, ki liri z utrganimi strunami. Znova bo postavil stebre, še lepše in večje, znova bo ovenčal prekrasni kip, napel bo strune liri in bo pel v svojem arcu pesem, ki jo bo čul vsak pravični: „Delaj z dušo in telesom, v imenu resnice in pravice in tvoje ime bodo nosili prapori vseh bodočih dob!“ Pozabljeni bodo zlate krone, pokopane s knjigo zgodovine vred pod pepel in le v temnih nočeh jo bodo odpirali potomci Neronovi, odevali jo v plašč pravice, ki je tuj, ukraden, kazali jo nam. A mi je ne bomo poznali. Naša bo lira!

— Iz Moskve poročajo o govoru, ki ga je imel Lenin na sovjet. kongresu Opozarjal je na pripravljenost sovjetov doprinesiti žrtve, medtem ko je obenem obdolžil Finsko, Poljsko in Romunijo, da poživljajo tolpe in bele gardiste proti Rusiji. Naglašal je svojo voljo ohraniti mir, vendar pa hočejo sovjeti do poslednjega braniti republiko, ako bi bili v to prisiljeni.

— Napetost med Rusijo in Finsko. Kakor se brzojavlja listu „Politiken“ iz Helsingforsa, zbirajo Rusi ob finski meji svoje čete. To dejstvo je

povzročilo govorice, da je prišlo med boljševiški četami in finskim dobrovoljci do spopadov.

— Labor party. (Delavska stranka.) V Ameriki v Zedinjenih državah pripravljajo strokovne organizacije ustanovitev velike delavske stranke po vzoru angleške Labour party. Ta predlog bo najbrže sprejet v eksekutivi, ki bo sklicala že meseca januarja ali februarja konferenco vseh socialističnih in delavskih organizacij. Sedaj razpravljajo o tem načrtu vse velike strokovne organizacije.

Dnevna kronika.

— Kralj Aleksander je bil te dni na lovu v Kamniku in se je snoči odpeljal v Belgrad.

— Kaj to pomeni? Minister na razpoloženju g. dr. Kukovec je ob slovesu iz ministrskega sveta napisal dr. Zerjavu še priporočilno pismo v Jutro, potem par dni nič, v sredo pa je njegov — to je ministra na razpoloženju — uvodnik v Sl. Narodu. — Uvodnikova vsebina vsakdanja, značilnejše je dejstvo, da je napisal dr. Kukovec uvodnik v dnevi, ko lomi Narod kopije za nedeljivo Slovenjo. Zanima nas: si je li dr. Kukovec osvojil Narodovo naziranje ali pa je njeni „najboljši“ naslednik dr. Zerjav spredmaknil ministrski stolček.

— Tudi dr. Tavčarja je obiskal. Mor-da mu je tudi svojo bol in razočaranje potožil Jutro, ki ima novice od vseh strani, naj nam pojasni in razleži ta čuden pojav iz svoje najbližje okolice. Steer bomo sumili, da tudi dr. Kukovec ne smatra Zerjava za dobrega, kaj čele za najboljšega naslednika in prijatelja.

— Zakon o draginskih dokladah državnim uradnikom in civilni in vojaški službi. Vpokojenecem in vpokojenkam je bil sprejet v zakonodajnem odboru z nekaterimi izpremembami in izboljški prejemkov. Državni uslužbenci, vpokojenici in vpokojenke, prejemajo poleg temeljne plače (pokojnine) še draginske doklade po določilih tega zakona. Doklade so osebne, stanarinske in družinske. Višina osebnih in stanarinskih doklad je določena z ozirom na višino plač (pokojnin) in z ozirom na kraj službovanja. Draginske doklade za uradnike znašajo pri plači do 2999 din. v I. razr. 28 din., II. 26 din., III. 24 din., IV. 22 din., V. 20 din. dnevno, pri plači do 4999 din. 30, 28, 26, 24, 22 dinarjev, pri plači do 7499 din. 32, 30, 28, 26, 24 din., pri plači do 8999 din. 35, 33, 31, 29 in 27 din. dnevno, pri plači od 9000 din. navzgor 38, 36, 34, 32 in 30 din. dnevno. Poduradniki, oficijanti, kanclisti, pisarniški pomočniki, slugi in njim enaki dobivajo po dotičnem krajevnem razredu 18, 17, 17, 16, 16 din. dnevno. Visokošolski profesorji, redni in izredni, imajo za 75 odstotkov, docenti in asistenti pa za 50 odstotkov večjo doklado nego ostali uradniki dotičnega razreda v istem kraju. Honorarni nastavniki na visokih šolah prejemajo od ure po 50 din. Slovenski kraji so razvrščeni tako-le: Ljubljana, Maribor ter vsa službena mesta v Prekmurju spadajo v tretji krajevni razred; Celje, Kočevje, Kranj, Logatec, Novo mesto in Ptuj v 4. krajevni razred; vsa ostala službena mesta v Sloveniji pa spadajo v 5. krajevni razred. Rodbinski dodatek je povišan od 3 na 5 dinarjev za vsakega člana rodbine, ki živi v skupnem gospodarstvu ter še ni prekoračil 16. leta. Za otroke, ki študirajo ve-lja še posebna izjema.

— Razširjenije selske dostave pri poštne uradu Vače. S 1. januarjem 1922 se razširi pri poštne uradu Vače dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonošju na kraje Režiše, Boltija in Hrib. Dostavljalo se bo v teh krajih vsak torek, četrtek in sobota.

— Otvoritev Delavske zbornice. Oddelek socialne politike pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja: Konstituiranje začasne delavske zbornice v Ljubljani se vrši na njeni prvi seji v nedeljo dne 8. januarja 1922 točno ob 14. uri v mestni posvetovalnici ljubljanskega magistrata.

— Vprašanje gasilstva v Ljubljani. Prejeli smo: Kakor znano, ljubljanski obč. svet ni potrdil novoizvoljenega odbora »Ljub. prostov. gas. in reš. društva«, pač pa je istočasno sklenil, da se ustanovi pri mestnem magistratu gasilski urad. Ta dva ukrepa obč. sveta sta nemalo razburila neinformirane kroge, zlasti v vrstah ljubljanskih gasilcev. Da se pojasni stališče, ki ga je v tej zadevi zavzel obč. svet,

sklicalo se je dne 26. decembra 1921 službeni shod ljubljanskih gasilcev, katerega so se udeležili v imenu mestne občine ljubljanske gg. obč. svetniki Pirc, Freljih in Turk. Občinski svetnik g. Pirc je kot načelnik policijsko zdravstvenega oddelka obč. sveta točno pojasnil motive, kateri so vodili obč. svet v zadevi nepotrditve društvenega odbora in ustanovitve gas. urada. Novoizvoljenega odbora ni bilo mogoče potrditi ker obstoja iz večine članov bivšega odbora, kateremu obč. svet začasno ne more zaupati društvenega vodstva. Gasilski urad pa je bil ustanovljen, da bo imelo ljubljansko gasilstvo v njem trajno oporo in zastopstvo. Smatrati ga je enakega drugim magistratnim uradom in bo le nekaj posredovalec med gasilstvom in obč. svetom, da se v tem oziru razbremenijo g. župana, ki je itak preobložen z delom. Pojasnilo obč. svetnika g. Pirca so vzeli navzoči gasilci odobruje v znanje in v njihovem imenu se je zahvalil za pojasnilo gasilec Hojan. Gasilci prosijo, naj gasilski urad pove obč. svetu, da Ljubljana brez prostovoljnega gasilstva ne bo izhajala — da naj postane Mestni dom — gasilski dom, naj se torej izselijo iz njega uradne pisarne, naj se preuredi malo in veliko dvorano ter se eventualno dozida še eno nadstropje, da pride tako čim več prostovoljnih gasilcev pod skupno streho ter bodo lahko vsak hip na razpolago. Povdarjal je dalje, da Ljubljana za enkrat še ne potrebuje poklicnega gasilstva, vsaj v večjem številu ne, pač pa nujno potrebuje skupnih stanovanjskih prostorov za prostovoljne gasilce, ki prebivajo danes po večini raztreseni na periferiji mesta. Ljubljana pa potrebuje tudi modernega gasilskega orodja, katerega si prostovoljni gasilci iz svojih sredstev in z beračenjem nikakor ne morejo omisliti sami in je na vsak način potrebno, da prevzame to breme nase mestna občina, ki naj skuša priti tudi do sredstev, da bo dajala prostovoljnemu gasilec odškodnino za zamujeni čas ter jim krila tako nezgodno kakor starostno zavarovalnino. Ako bo mestna občina ljubljanska sledila težnjam prostovoljnega gasilstva, potem je lahko prepričana, da bodo prostovoljni gasilci kos svoji nalogi in ne bo ji treba vzdrževati drugega poklicnega gasilstva. Da pa more prostovoljno gasilstvo priti v stik z mestnim gas. uradom in skupno z njim delati za izboljšanje požarne varnosti v Ljubljani, je neobhodno potrebno, da pride do svoje glave, to je do svojega odbora, katerega naj obč. svet potrdi. Naposled stavi predlog, da se vrši izredni občni zbor z volitvami dne 8. januarja 1922, kar je bilo z velikim navdušenjem sprejeto.

— Kakor nam javlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani, je taksa na igralne kvarte in domine po tar. post. 236 začasnega zakona o taksah in pristojbinah vsled sklepa zakonodavnega odbora Narodne skupščine povišana od 15 na 30 dinarjev in se morajo vse kvarte in domine, ki se nahajajo na ozemlju naše države na dan 1. januarja 1922, ponovno žigovati in razlika takse od 15 din. plačati najkasneje do 1. februarja 1922 (glej Uradni list štev. 152/1921.) Lastniki kvart in domine se opozarjajo, da morajo pri pristojnem davčnem uradu pisмено prijaviti posebej vse že rabljene in posebej vse še nerabljene kvarte in domine ter doplačati takso po 15 din., oziroma, ako sploh niso bile taksirane, takso po 30 din. Proti strankam, ki ne bi donesle prijave in takse do 1. januarja 1922, se bo kazensko postopalo.

— Srebrna ura in verižica (Zenska) se je izgubila na poti od Rimske ceste, po Colzovi cesti, event. na Krakovskem nasipu. Pošteni najditelj se prosi, da jo odda proti primerni nagradi v našem upravnistvu ali pa na policiji.

Brzojavni.

IZJAVA MINISTRskega PREDSEDNIKA O VLADINEM PROGRAMU.

LDU. Belgrad, 29. dec. Na današnji seji skupščine je dal ministrski predsednik v imenu vlade tole izjavo: Kraljeva vlada smatra po svoji konstrukciji za svojo dolžnost, da naznani narodni skupščini delovni program, ki je namenjen temu zasedanju skupščine. Vlada smatra, da obstoji po votiranju ustave potreba, da se votirajo oni zakonski načrti, katere predvideva nova ustava ali ki so v tesni zvezi z njimi. Po votiranju državnega proračuna morajo takoj priti na dnevni red nastopni zakonski predlogi: 1. zakon o državnem režimu in upravnih sodiščih, 2. spremembe zakona o volitvah poslancev, 3. zakon o glavni kontroli, 4. zakon o centralni državni upravi, 5. zakon o ministrski odgovornosti, 6. zakon o samoupravnih oblastih v občinah, srezih in pokrajinah, 7. zakon o civilnih uradnikih, 8. zakon o osnovnih srednjih in višjih šolah, 9. zakon o poljedelskih kreditih, 10. zakon o zavarovanju setve pred poškodbo po naravnih nezdah, 11. zakon o administrativni razdelitvi države, 12. zakon o veroizpovedih, 13. zakon o ureditvi sodišč v splošnem, 14. zakon o reorganizaciji vojnih sodišč, 15. zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev, 16. zakon o izenačenju davkov, 17. zakon o tisku. Poleg teh zakonskih načrtov skupščine je treba, da pride tudi še dosti drugih vprašanj na dnevni red.

ŠKANDALOZNO POSTOPANJE S PTUJEM.

Ptuj, 30. dec. Mestni gerent je sklenil s sosvetom z dnem 1. januarjem 1922 zapečatiti mestni urad in izročiti ključe okrajnemu glavarstvu. Ta frapantna vest je povzročila veliko razburjenje. Prebivalstvo vseh strank zahteva odločno, da se ptujsko župansko vprašanje nemudoma reši in prepreči popolni bankerot ptujске občine.

ITALJANI IZZIVAJO S SVOJIMI BOJNIMI LADJAMI.

LDU. Split, 29. dec. V šibeniški luki se je nahajalo večer pet italijanskih vojni ladij. V špitske luke pa so došle tri nove. Iz šibenika poročajo, da je ladja „Audace“ večer zopet brez povoda streljala na obalo. Večer popoldne je posetil pokrajinskega namestnika Metličiča italijanski konzul.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V NEMČIJI.

LDU. Elbenfeld, 29. dec. Stavka-jočim železničarjem se je danes po-

Iz stranke.

LJUBLJANSKI SODRUGI

Danes ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma se bo vršil diskusijski večer s sledečim dnevnim redom:

POROČILO STRANKINEGA ZBORA.

Prosimo za točno udeležbo.

Odbor.

— Zborovanje članov JSDS v Ljubljani. Zadnji občni zbor krajevne politične organizacije v Ljubljani je sklenil, da se vrši redni letni občni zbor v prvi polovici meseca januarja prihodnjega leta. Na sklep zaupnikov bo občni zbor v sredo, 4. januarja ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Pristop na zborovanje bodo imeli vsi člani obeh organizacij (za mesto in za Spodnjo Šiško), ki se bodo izkazali s strankinimi izkaznicami ter da so plačali prispevke do konca tekočega leta. Na dnevnem redu bo med drugim tudi volitev odbora in kontrole. — I. Kocmur s. r. I. Kocijan s. r.

— Vrtnika. Na Vrhniki se bo vršil na novega leta dan 1. januarja 1922 javen shod ob 3. popoldne v prostorih g. Jelovška Josipa (čitalnica »Svobode«). Dnevni red: poročilo o strankinem zboru; poročilo o delovanju kluba občinskih odbornikov; raznoterosti. — Udeležite se tega shoda!

Iz strok. organizacije.

— Seja ljubljanske podružnice kovinarjev se vrši v petek 30. t. m. zvečer, takoj po delu. — Načelnik.

— Silvestrov večer dimnikarskih pomočnikov. Organizacija dimnikarskih pomočnikov za Slovenijo, priredi v soboto dne 31. decembra 1921 svoj prvi Silvestrov večer v restavraciji pri Novem svetu na Gospodarski cesti štev. 14 v Ljubljani, začetak ob 8. uri zvečer. Spored pro-

noči izdalo povelje, naj z vso strogo strogostjo izvajajo stavko. Odpravili so bodo samo transporti mednarodno komisije.

NEDOLŽNA FRANCIJA NIMA HUDBOBNIH NAMENOV.

LDU. Pariz, 29. dec. V svojem odgovoru na govor Balfourja je francoski zastopnik na washingtonski konferenci Sarant opravičeval stališče, ki ga je Francija zavzela v vprašanju tonaže podmornikov. Dokazal je, da stremi Francija samo za tem, vzdrževati svoje zveze s kolonijami, da pa ne namerava tekmoovati s svojimi sosedi, kar se tiče pomorskih sil, in da nima namena napasti svoje sosede, ki so njeni prijatelji. Na koncu je obžaloval v ganljivih besedah stališče, ki se je podtaknilo stališču Francije.

TROCKI O RUSKI ARMADI.

LDU. Moskva, 29. dec. Pri devetem vseruskem sovjetskem kongresu je izjavil Trockij o ruski vojski: Pred enim letom je imela Rusija še 5.300.000 brambovcev, danes pa ima po odpustitvi z mornaril vred že samo poldrug milijon mož vojske. Demobilizacija se je vršila po letnikih, pričeniši s starejšimi. Do danes so demobilizirani že vsi letniki do letnika 1899. 43% rdočih vojakov in komunistov.

FARZA V WASHINGTONU.

LDU. Washington, 28. dec. Na današnji dopoldanski seji komiteja za razorožitev na morju je francoski delegat Saraut obrazložil po navodilih francoske vlade, da Francija nikakor ne more žrtvovati več, kakor je izjavila glede lahkij ladij in podmornikov. Državni tajnik Hughes je izrazil svoje obžalovanje, da Francija ne bo doprinesla v tem oziru enakih žrtev kakor glede velikih enot. Balfour je izjavil, da so podmorniki proti armiranim ladjam brez učinka in da so nevarni samo trgovskim ladjam. Balfour je dodal: Program Francije bi Anglijo prisilil, da bi ukrenila obrambne odredbe proti podmornikom, nahajajočim se blizu njenega ozemlja.

KDAJ SMEJO PODMORNICI TORPEDIRATI TRGOVSKE LADJE

LDU. Washington, 28. dec. Root je predložil mornariškemu odseku načrt, ki predvideva poštevanje pravil človekoljubja pri vojskovanju s podmorniki. Načrt predvideva, da podmorniki ne smejo poprej torpedirati trgovskih ladij, preden so jih opzornili in zahtevali poštevanje splošnih pravil, kakor n. pr. preiskava ladij pred potopitvijo itd. Predlog se je izročil posebnemu pododseku v proučevanje.

sta zabava in ples, vstopnina prosta, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejema.

— Silvestrov večer. Načelstvo podružnice ljubljanskih mizarjev vabi vse svoje člane, kakor tudi člane vseh ostalih bratskih organizacij, da se v obilnem številu udeležijo Silvestrove veselice, ki jo priredi dne 31. t. m. gori imenovana podružnica v hotelu »Tivoli« v prid svojim onemoglim članom in vdovam po umrlih članih. — Za zadostno zabavo je preskrbljeno, postrežba točna.

Vestnik Svobode.

— Silvestrov večer »Svobode« v Mostah se bo vršil na Silvestrov večer v gostilniških prostorih gosp. Poljšaka na Martinovi cesti. Spored bo jako zanimiv, med drugim bogat srečolov, šaljiva pošta, godba, prosta zabava in ples. Začetek ob 18. uri (6. uri zvečer); vstopnina 3 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo instrumentov in knjižnico, prosimo, da se odzovete v čim večjem številu. — Odbor.

— Silvestrov večer »Svobode« v Spodnji Šiški se bo vršil na Silvestrov večer v gostilni »Zvezda«. Na sporedu: svira lastna godba z naj-novejšimi komadi, srečolov, šaljiva pošta, o polnoči nagovor ter algorija in potem ples. Začetek ob 8. uri; vstopnina 2 Din. Čisti dohodek v prid nabave godal. Na svidenje! — Odbor.

— Zagarje. Dne 8. januarja 1922. ob 2. uri popoldan se bo vršil v prostorih »Občnega konsumnega društva« na Lokah pri Zagarju, redni letni občni zbor »Delavskega izobraževalnega društva Svoboda« Zagarje. Pozivljamo vse člane »Svobode«, da se občnega zbora gotovo udeležijo, ter da vsak član prinese s seboj člansko legitimacijo v svrhu legitimiranja. — Odbor.